

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק הפועלים בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, שירותי בנק אוטומטיים בע"מ וסמארט שירותי כספומט מתקדמים

קרון התמר בע"מ

א. פתח דבר

בפניי בקשת פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים") להסדר שעניינו מתן שירותים על ידי שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (להלן: "שב"א") לסמארט שירותי כספומט מתקדמים, קרון התמר בע"מ (להלן: "קרון התמר"), לצורך תפעול מכשירי בנק אוטומטיים (להלן: "ATM" או "כספומט").

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתו האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים שוכנעתי כי בכפוף לתנאים המפורטים בסוף החלטתי זו, אין בכבילות שבחסדר כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק; כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה; וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו, ראוי ההסדר לפטור בתנאים לפי סעיף 14 לחוק על יסוד הנימוקים שיפורטו להלן.

ב. ההסדר והצדדים לו

שב"א היא חברה פרטית בבעלות בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק הפועלים בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ ובנק מזרחי טפחות בע"מ¹ (להלן: "הבנקים"). שב"א היא חברת שירותים משותפת כהגדרתה בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות") שעוסקת בין היתר, בתפעול מערכת למיתוג אישורי פעולות שנעשות על ידי לקוח של בנק אחד במכשירי בנק אוטומטיים שבבעלות בנק אחר או מתפעל כספומטים חוץ בנקאי (להלן: "מתג ATM"). בעבר, שב"א תפעלה אף היא כספומטים, אך בהחלטת הממונה על הגבלים עסקיים למתן פטור בתנאים מיום 20.9.2012², הורה הממונה לשב"א למכור את כל מכשירי ATM שברשותה, לאור חששות תחרותיים שעלו מפעילות שב"א בתחום זה ושפורטו בהחלטה זו.

¹ יוער כי בנק מזרחי טפחות בע"מ אינו בעל מניות בשב"א אך יש לו מספר זכויות שהעיקרית שבהן היא הזכות למנות משקיף בדיקטוריון שב"א.

² החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר חברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ, בין: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (20.9.2012) הגבלים עסקיים 500224.

בעקבות זאת, התקשרה שב"א עם קרן התמר בעסקה למכירת כלל הכספומטים שהיו בבעלותה. עסקת המכירה בין שב"א לקרן התמר אושרה על ידי הממונה ביום 28.8.2013,³ אולם המועד להעברת הכספומטים לידי קרן התמר נדחה מספר פעמים, במסגרת החלטות פטור מהימים 26.8.2013, 9.2.2104, 19.11.2014.⁴ בהחלטת הפטור האחרונה מיום 14.10.2015⁵ נקבע תהליך מדורג להשלמת תהליך ההעברה של פעילות הכספומטים לידי קרן התמר, במסגרת זו, התחייבה קרן התמר כי עד יום 31.8.2016 יסתיים הפיתוח של מערכת תפעול כספומטים עצמאית, כך שהיא לא תזדקק לשירותי שב"א בתחום זה. בהחלטה זו נקבע כי לאחר מועד זה, קרן התמר תוכל לקבל משב"א שירותי מיתוג ATM בלבד, אותם רשאית שב"א לספק, על פי תנאי החלטת הפטור בעניינת, לגופים הרשאים על פי דין להתחבר לשב"א ולגופים שהמפקח על הבנקים אישר את התחברותם באופן עקיף לשב"א באמצעות תאגיד בנקאי המחובר לשב"א.

מאחר שעל פי סעיף 23 לחוק הבנקאות חברת שירותים משותפת רשאית לספק שירותים רק לתאגיד בנקאי או ללקוחותיו, פיתחה קרן התמר מערכת תפעול עצמאית, שמאפשרת לה לתפעל את פעילות הכספומטים שלה באופן עצמאי, ומאפשרת מיתוג וסליקת ATM באמצעות גישה למערכות הסליקה והמיתוג של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "בנק לאומי"). אולם, על פי תזכיר החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק הבנקאות בישראל, התשע"ו-2016, אשר פורסם לאחרונה, צפויה הוראה זו להשתנות בקרוב, כך שיתאפשר לכל גוף פיננסי (לרבות מפעילי כספומטים מפקחים) להתחבר באופן ישיר למערכות שב"א.

על רקע זה, פנתה קרן התמר בבקשה להאריך את המועד בו יתאפשר לה לקבל משב"א שירותי מחשוב והפעלה ושירותי סליקה, לתקופה קצרה מעבר ליום 31.8.2016, וזאת על מנת לאפשר לה לפתח את מערכת התפעול כך שתוכל להתחבר באופן ישיר לשב"א. קרן התמר ציינה בפני כי התפעול הטכני של הכספומטים מתבצע כיום על ידיה ומבלי להיזקק לשירותי שב"א, וזאת פרט לשירותי מחשוב והפעלה המסופקים לה כיום על ידי שב"א.

ג. הנימוקים למתן הפטור

רשות ההגבלים העסקיים רואה בחיוב מתן אפשרות לגופים החוץ הבנקאיים להתחבר באופן ישיר למערכות שב"א, בדומה לגופים הבנקים, ואף לקחה חלק במהלך לתיקון סעיף 23 לחוק

³ העסקה למכירת מכשירי ATM אושרה במסגרת החלטת הממונה בעניין הודעת המיזוג בין החברות: קרן התמר שירותים פיננסיים מתקדמים בע"מ ושירותי בנק אוטומטיים בע"מ (28.8.2013) **הגבלים עסקיים 9364**.

⁴ החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר חברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ, בין: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (26.8.2013) **הגבלים עסקיים 500459**; החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר חברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ, בין: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (9.2.2014) **הגבלים עסקיים 500559**; החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר חברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ, בין: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (19.11.2014) **הגבלים עסקיים 500715**.

⁵ החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שירותי בנק אוטומטיים וסמארט שירותי כספומט מתקדמים, קרן התמר בע"מ (14.10.2015) **הגבלים עסקיים 500870**.

הבנקאות. תיקון זה יאפשר לגופים אלו להתחרות בתחום תפעול הכספומטים מבלי להיות תלויים בגופים הבנקאיים, המתחרים בהם, לצורך קבלת שירותי מיתוג וסליקה בחיבור עקיף דרכם.

לעומת זאת, מתן אפשרות להמשך קבלת שירותי מחשוב והפעלה על ידי שב"א מעלה חששות תחרותיים שפורטו בהחלטת הפטור מיום 20.9.2012, הנובעים מכך ששב"א מספקת שירותים לקרן התמר המתחרה בבעלי מניותיה- קרי, הבנקים. במקרה זה, חששות אלה מופגים מכמה סיבות: ראשית, השירותים שיינתנו על ידי שב"א מוגבלים למתן שירותי מחשוב והפעלה בלבד, בעוד פעילות התפעול הטכני והפעילות העסקית מתבצעת כיום על ידי קרן התמר; שנית, הפטור יינתן לתקופה קצרה של ארבעה חודשים, במהלכם התחייבה קרן התמר להשלים את פיתוח מערכת התפעול כך שתוכל להתחבר ישירות לשב"א.

לאור האמור החלטתי ליתן את הפטור עד ליום 31.12.2016, ולקבוע במסגרתו כי שב"א תהיה רשאית לספק שירותי מיתוג ATM לגופים חוץ בנקאיים ושירותי סליקת ATM. זאת, בנוסף לתחומי הפעילות בהם רשאית שב"א לעסוק על פי תנאי החלטות הפטור בעניינה, ובכללם שירותי מיתוג ATM לגופים בנקאיים. כמו כן, תהיה שב"א רשאית לספק עד למועד זה שירותי מחשוב והפעלה לקרן התמר.

ד. סוף דבר

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתן האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 ולהעניק את הפטור המבוקש עד ליום 31.12.2016, וזאת בכפוף לתנאים הבאים:

1. הגדרות

בתנאים אלה יהיו למונחים הבאים הפירוש המופיע לצדם להלן:

"החלטת הפטור" – החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 מיום 26.8.2013 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ושירותי בנק אוטומטיים בע"מ;

"קרן התמר" – סמארט שירותי כספומט מתקדמים, קרן התמר בע"מ;

"שב"א" – שירותי בנק אוטומטיים בע"מ וכל תאגיד הנשלט על ידה;

"שירותי מיתוג ATM" – חיבור למערכת שב"א המאפשרת העברת אישורי פעולות לגבי משיכות מזומנים, קבלת מידע, הפקדות ופתיחת חשבונות חסכון, המתבצעות במכשירי בנק אוטומטיים של גוף מסוים על ידי לקוחות של גוף אחר;

"שירותי סליקת ATM" – חיבור לממשק שב"א המאפשר העברת מידע וכספים בנוגע לפעולות משיכות מזומנים, קבלת מידע, הפקדות ופתיחת חשבונות חסכון, המתבצעות במכשירי בנק אוטומטיים של גוף מסוים על ידי לקוחות של גוף אחר;

"שירותי מחשוב והפעלה" – מתן גישה מרחוק למערכות המחשוב של שב"א ובלבד שתדבר נדרש לצורך הפעלת מכשירי הבנק האוטומטיים או קישור אליהם, לרבות תפעול שוטף של מערכות אלו על ידי שב"א;

2. שב"א תעסוק בתחומי הפעילות הבאים ובחס בלבד:

א. תחומי הפעילות, כהגדרתם בתנאי החלטת הפטור.

ב. שירותי מיתוג ATM.

ג. שירותי סליקת ATM.

ד. מתן שירותי מחשוב והפעלה לקרן התמר.

3. עד ליום 31.12.2016, תפתח קרן התמר מערכת תפעול כספומטים עצמאית אשר תאפשר חיבור לשירותי מיתוג ATM ושירותי סליקת ATM, על פי לוחות הזמנים שהוצגו במכתבה מיום 23.8.2016.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מהחסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

אורי שוורץ

מ"מ הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ד באלול התשע"ו
27 בספטמבר 2016